Universal Declaration of Human Rights - Sindhi ()

اِنساني حقن لاءِ متحد جماعت جو هاءِ ڪميشنر

سڀني لاءِ سڀئي انساني حق
اِنساني حقن جي عالمي اعلان جي پنجاهين سالگره

۱۹۴۸ - ۱۹۹۸

اِنساني حقن لاءِ عالمي اعلان
(بين بولين لاءِ مُواد ۽ بيان)

۱۰ ڊسمبر ۱۹۴۸ جي ڏيباچي جي لاءِ جنرل اسيمبليءَ جو (III) اي ۲۱۷ اپنايل ۽ لاڳو ڪيل ٺهراءُ.

جڏهن ته سموري انساني خاندان جي مڃيل وقار ۽ برابر ۽ ٿوري اڳ ڌيڪار وارا حق جيڪي آزادي، انصاف ۽ دنيا ۾ امن جو بنياد آهن.

جيئن ته انساني حقن جي پامالي ۽ احترام نه ڪرڻ سان وحشي ڪاروايون، جنهن انسان ذات جي ضمير کي تار تار ڪيو آهي ان ڪري هڪ اهڙي دنيا قائم ڪئي وڃي، جنهن ۾ انسان ذات کي تقرير ۽ اعتماد جي آزادي ۽ خوف کان نجات ڏُهرج کي عام ماڻهوءَ جي بالاتر خواهش طور مڃيو ويو آهي. اُن کي لاڳو ڪيو وڃي.

جيئن اِهو لازمي آهي ته انسان تي زور زبردستي نه ڪئي وڃي، جيڪو ڪِ آخري هٿيار آهي. ظالم خلاف بغاوت ڪرڻ، ۽ مظلوم جي انساني حقن جي قاعدي قانون تحت حفاظت ڪرڻ گهرجي.

جيئن ملڪن وچ ۾، دوستاڻن تعلقات کي هٿي ڏيڻ لازمي آهي.

جتي متحد جماعت جي عوام پنهنجي چارٽر ۾ انساني حقن ۽ مرتبي لاءِ اعتماد کي وري دهرايو آهي، جيڪي انسان لاءِ هجن. ۽ عورت ۽ مرد لاءِ برابريءَ وارا حق ۽ وسيع آزاديءَ جي لاءِ بهتر زندگيءَ جي معيار ۽ سماجي واڌاري کي هلي ڏيڻ لاءِ طئہ ڪيو آهي.

جتي ميمبر ملڪ متحد جماعت سا تعاون ڪرڻ لاءِ عهد ڪن تہ هو انساني حقن جي پيروي ۽ آزاديءَ جي لاءِ عالمي سنمان لاءِ ڪوشش ڪندا.

جتي اِن عهد کي پوريءَ طرح سان پورو ڪرڻ لاءِ اِنهن حقن ۽ آزاديءَ کي وڏيڪ اهميت سان عام جي سمجهڻ لاءِ بڻائي سگهجن.

إنڪري هاڻي،

جنرل اسيمبلي،

اعلان ڪري ٿي تہ سماج جو هر هِڪُ حصو ۽ هر هِڪُ ماڻهون پنهنجي دماغ ۾ لڳاتار ان اعلانيہ کي رکي ڪري اِنهن حقن ۽ آزاديءَ کي تعليم ذريعي وڌائڻ ۽ ڦهلائڻ جي ڪوشش ڪري. ۽ سڀني ملڪن جا سڀئي ماڻهون، اِنساني حقن جي اعلانيہ کي حاصلات جي عام معيار تائين حاصل ڪري سگهن، ميمبر ملڪن جي ماڻهن ۾ پنهنجي سرحدن ۾ رهندڙ ماڻهن ۾ انهن حقن ۽ آزاديءَ جي تسليميت جي واڌاري وارا قدم اپنائي سگهجن.

فقرو ١: هر اِنسان آزاد پئدا ٿيو آهي ۽ حق ۽ سنمان جي لاءِ هو برابر جو حقدار آهي. هُن کي ترڪ ۽ چيتنا جي طاقت ملي آهي ۽ هُن کي هڪ ٻئي جي لاءِ ڀائيچاري جي ڀاونا سان ڪم ڪرڻ گهرجي .

فقرو ۲: هر ڪوئي جاتي، رنگ، جنس، ٻولي، مذهب، سياسي يا ٻين ويچارن، قومي يا سماجي آڌار، ملڪيت پيدائش يا ٻئي آڌار تي جيئن ڪنهن به ڀيد ڀاوَ ڪانسواءِ ان اعلانيه ۾ بيان ڪيل سڀني حقن ۽ آزادي جو هر ڪوئي حقدار هوندو.

اِن کان علاوه جيڪو به انسان جنهن ملڪ يا سرحد ۾ رهي ٿو اُن جي سياسي حد بندي يا بين القوامي آڌار تي ڪوئي به ڀيد ڀاوَ نه ڪيو ويندو.

متي ڄاڻايل ملڪ چاهي خودمختيار هجن، پنهنجي سرڪار ڪانسواءِ ڪائي ٻي سرڪار هجي يا خودمختياريءَ جي ڪائي ٻي حد هجي ته به اِها ڳالهه لاڳو رهندي.

فقرو ۳: هر ڪنهن کي سلامتي، آزادي ۽ زندگيءَ جو حق حاصل آهي.

فقرو ۴: ڪنهن کي به غلاميءَ ۾ نه رکيو ويندو ۽ غلامي ۽ غلاميءَ جي واپار تي هر طرح سان بندش لڳائي ويندي.

فقرو ۵: ڪنهن تي به ظلم يا غير اِنساني يا بي عزت ڪندڙ ويهوار يا ڏنڊ نه وڌو ويندو.

فقرو ۶: هر ڪنهن کي قانون آڏو هڪ شخص جي روپ ۾ سڀني هنڌن تي سڃاڻپ جو حق حاصل آهي.

فقرو ۷: قانون جي آڏو سڀئي برابر آهن ۽ ڪنهن به ڀيد ڀاوَ ڪانسواءِ قانون جي برابر حفاظت جا حقدار آهن.

هِن اعلانيه جي ڀڃڪڙي ڪرڻ ۾ ۽ ڪنهن به طرح جي ڀيد ڀاوَ خلاف سڀني کي برابر جو تحفظ ڏنو ويندو.

فقرو ۸: هر ڪنهن کي قانون يا آئين ذريعي ڏنل بنيادي حقن جي ڀڃڪڙي ڪندڙ کي اُن جي يوگيه قومي عدالت طرفان ڄاڻايل ڪارائتي اپاوَن جي اِستعمال جو حق حاصل رهندو.

فقرو ٩ : ڪنهن کي بہ من مرضيءَ سان گرفتار يا جلاوطن نہ ٿو ڪري سگهجي.

فقرو ١٠ : هر ڪنهن کي پنهنجي خلاف ڪنهن بہ ڏوهہ يا جرم جي اِلزام يا پنهنجي اَڌيڪار ۽ ڪرتويہ جي لاڳو ڪرڻ ۾ آزاد يا غير جانبدار عدالت ذريعي صحي ۽ عام شُنوائي جو حق حاصل آهي.

فقرو ١١ (١) :

هر ڪنهن کي جنهن مٿان مڪيہ جرم جو الزام آهي جيسين تائين اُهو جرم عام شُنوائيءَ ۾ قانون مطابق ثابت نہ ٿو ٿي وڃي تيسين تائين اُن ماڻهون کي نردوش مڃڻ جو حق حاصل آهي ۽ اُهو ماڻهون پنهنجي بچاءَ جي لاءِ سڀئي ضروري گارنٽي رکي سگهي ٿو.

(٢) :

قومي يا بين القوامي قانون تحت جڏهن ڪوئي مڪيہ ڏوهہ جيڪو اُن وقت ڪيو ويو آهي ۽ جيڪڏهن اُهو هُن خلاف ثابت نہ ٿو ٿئي تہ اُن کي ڏوهاري قرار نہ ٿو ڏيئي سگهجي ۽ اُن کي مڪيہ ڏوهہ طور ڏنل سزا کان، وڌيڪ سزا هُن کي نہ ڏني وڃي.

فقرو ١٢ : ڪنهن کي بہ ڪنهن جي خانگي زندگي، ڪٽنب، گهر ۽ خطو ڪتابت ۾ پنهنجيءَ مرضيءَ مطابق دخل اندازي ڏيڻ جو اڌيڪار نہ هوندو. ۽ نہ ئي ڪنهن جي مان سنمان تي ڪوئي حملو ڪري سگهي ٿو. اهڙيءَ دخل اندازيءَ ۽ حملي خلاف سڀني کي قانون تحت حفاظت جو اڌيڪار آهي.

فقرو ١٣ : هر هڪ ملڪ جي سرحد اندر رهڻ جي ۽ اُچ وڃ ڪرڻ جو هر هڪ کي حق حاصل رهندو. هر هڪ کي پنهنجي ملڪ يا ڪنهن ٻئي ملڪ کي ڇڏڻ جو ۽ اُتي واپس اچڻ جو حق حاصل هوندو.

فقرو ۱۴ : هر هڪ کي فسادن سبب ٻين ملڪن ۾ پناه وٺڻ جو حق حاصل ٿيندو.

اِهي اڌيڪار اُن حالت ۾ لاڳو نہ ٿيندا، جتي متحد جماعت جي مقصد ۽ اصول خلاف ڪوئي ڪم يا غير سياسي جرم ڪري ڪوئي معاملو يا ڪيس هلي رهيو هجي.

فقرو ۱۵ : هر هڪ کي قومي حق حاصل ڪرڻ جو اڌيڪار هوندو.

ڪنهن کي بہ هُن جي قومي حق کان محروم نہ تو ڪري سگهجي ۽ نہ ئي هُن جي قومي حق کي بدلڻ جي اڌيڪار کي منع ڪري سگهجي ٿو.

فقرو ۱۶ : بالغ عورت ۽ مرد کي اهو حق حاصل هوندو تہ هو پنهنجو ڪٽنب جوڙي ۽ شاديءَ جو حق حاصل آهي. هو جاتي، قوميت، ۽ مذهب جي بندشن کان آزاد ٿي شادي ڪري سگهي ٿو. شاديءَ لاءِ شاديءَ دوران ۽ شاديءَ جي ٽٽڻ وقت هُنن کي برابريءَ جا حق حاصل هوندا.

شادي ڪرڻ واري اميدوار جي پوري ۽ آزاد راءِ کان پوءِ ئي اها شادي مڃي ويندي.

ڪٽنب سماج جو قدرتي ۽ بُنيادي گروپ آهي. هر هڪ ملڪ ۽ سماج پاران ان کي حفاظت ملڻ گهرجي.

فقرو ۱۷ : هر هڪ کي اِهو اڌيڪار حاصل آهي تہ هو اڪيلي سر يا ٻين سان ملي ڪري ملڪيت جوڙي. ڪنهن کي بہ جڏهن بہ چاهي من مرضيءَ کان هُن جي ملڪيت کان هُن کي بي دخل نہ تو ڪري سگهجي.

فقرو ۱۸ : هر هڪ کي ويچارن، چيتنا ۽ ڌرم جي آزاديءَ جو حق حاصل آهي. ان حق ذريعي پنهنجي ڌرم ۽ وشواس کي وڌائڻ جو، اُن جو ابياس ڪرڻ جو، اُن کي پوڄڻ جو

۽ اُن کي پالڻ ڪرڻ جو بہ حق شامل آهي. ۽ گڏو گڏ اڪيلي يا وري سماج ۾ سيني سان ملي ڪري، عام سان يا خانگي طور پنهنجي ڌرم ۽ وشواس کي بدلڻ جي بہ آزادي آهي.

فقرو ١٩: هر هڪَ کي پنهنجي ويچار ۽ اظهار جي پورڻ روپ سان آزادي آهي. ۽ ان اڌيڪار ۾ اهو بہ شامل آهي تہ سرحدن جي بندشن کي نہ مڃيندي، ڪنهن بہ ذراءِ ابلاغ ذريعي ويچارن ۽ ڄاڻ جي ڏي وٺ ڪرڻ لاءِ ڪنهن جي بہ مداخلت ڪانسواءِ، پنهنجو رايو اپنائي سگهن ٿا.

فقرو ٢٠: هر هڪَ کي امن سان جمع ٿيڻ جي آزادي جو حق حاصل آهي.

ڪنهن کي بہ ڪنهن تي تنظيم ۾ شامل ٿيڻ لاءِ زبردستي نہ ٿي ڪري سگهجي.

فقرو ٢١: هر هڪَ کي اِهو حق حاصل آهي تہ هو سڌي طرح سان يا وري پنهنجي چونڊيل عيوضيءَ ذريعي پنهنجي ملڪ جي سرڪار ۾ حصو وٺي. هر هڪَ کي پنهنجي ملڪ جي عام سيوائن کي حاصل ڪرڻ جو برابر حق آهي. سرڪار جي اختياريءَ جو آڌار عوام جي مرضي هوندي. ۽ اِها مرضي برابر آزاد ووٽ ذريعي يا گُپت ووٽ ذريعي عالمي ۽ برابر آڌار تي قائم ٿيندڙ وقتا بہ وقت صحي چونڊن ذريعي اِظهار ڪري سگهجي ٿو.

فقرو ٢٢: هر هڪَ سماج جو حصو هئڻ جي ناتي سماجي تحفظ جو حق رکي ٿو ۽ هر هڪَ ملڪ جي وسيلن ۽ تنظيمن جي آڌار تي قومي ڪوشش ۽ بين الاقوامي سهڪار ذريعي اِن تحفظ کي حاصل ڪرڻ جو حقدار آهي ۽ پنهنجي شخصيت جي آزاد واڌاري ۽ آتم سنمان لاءِ ضروري معاشي، سماجي ۽ تهذيبي حقن جو بہ حقدار آهي.

فقرو ٢٦ : هر ڪنهن کي تعليم جو حق حاصل آهي.
اِها تعليم گهٽ ۾ گهٽ ابتدائي ۽ بُنيادي طور تي مفت هوندي.
اِبتدائي تعليم ضروري هوندي. ٽيڪنيڪي ۽ واپار سان جڙيل
تعليم سڀني جي لاءِ هوندي، ۽ اِها قابليت جي آڌار تي اعليٰ
تعليم به سڀني کي مهيا ڪئي ويندي.

اِنساني حقن ۽ بنيادي آزاديءَ جي سنمان کي پڪو ڪرڻ
لاءِ ۽ اِنسان جي شخصيت کي وڌيڪ ۽ پورڻ روپ سان وڌائڻ لاءِ
تعليم کي لاڳو ڪيو وڃي. اِها تعليم سڀني ملڪن جاتي ۽
مذهبي گروپ ۾، دوستي برداشت ڪرڻ جي مادي ۽ سمجهه کي
هٿي ڏيندي ۽ امن کي برقرار رکڻ لاءِ، متحد جماعت جي
سرگرمين کي اڃا وڌيڪ وڌائيندي. ماءُ ۽ پيءُ پنهنجي ٻار کي
ملندڙ تعليم کي چونڊڻ جو حق رکن ٿا.

فقرو ٢٧ : هر ڪنهن سماج جي تهذيبي زندگيءَ ۾
آزاديءَ سان حصو وٺڻ جو اڌيڪار آهي ۽ سائنسي ترقي ۽ اُن
جي فائدن کي حاصل ڪرڻ جو ۽ فن جو به آنند وٺڻ جو حق
حاصل آهي.

هر ڪوئي جيڪو سائنسي، ادبي ۽ فني رچنا ڪندڙ آهي اُن
کي اخلاقي ۽ اُن سامان جي حفاظت ڪرڻ جو به حق حاصل
آهي.

فقرو ٢٨ : اِن اعلانيه ۾ ٻڌايل حقن ۽ آزاديءَ مطابق
هر هڪ کي سماجي ۽ بين الاقوامي ويوستا کي پورڻ روپ سان
پائڻ جو حق حاصل آهي.

فقرو ٢٩ : هر ڪنهن کي پنهنجي شخصيت جي
پوري ۽ آزاد ترقيءَ جي لاءِ سماج ڏانهن ڪن کي پنهنجي
جوابداري به نباهڻي پوندي. پنهنجي اڌيڪار ۽ آزاديءَ کي لاڳو
ڪرڻ ۾ هر هڪ کي ٻئي جي حقن ۽ آزاديءَ جو سنمان ۽ ڪرڻو

فقرو ٢٣ : هر ڪوئي پنهنجي پسند جي نوڪري يا ڪم ۽ صحي ۽ پاڻ کي راس ايندڙ ڪم جي حالتن ۽ بيروزگاريءَ جي خلاف تحفظ جي لاءِ به حقدار آهي.

هر ڪوئي بنا ڪنهن ڀيد ڀاو جي برابر ڪم جي لاءِ برابر ساڳي پگهار جو حقدار آهي.

هر ڪوئي جيڪو ڪم ڪري ٿو اُن کي اِنساني زينت لاءِ پنهنجو ۽ پنهنجي ڪٽنب جو وجود قائم رکڻ لاءِ صحي ۽ پاڻ کي قبول پوندڙ پگهار جو حق حاصل آهي. ۽ جيڪڏهن ضرورت پوي ته سماجي حفاظت جي ٻين وسيلن ذريعي به اُن کي پورو ڪري سگهجي ٿو.

هر ڪنهن کي پنهنجي دلچسپيءَ جي حفاظت جي لاءِ ٽريڊ يونين کي جوڙڻ جو ۽ اُن ۾ شامل ٿيڻ جو حق هوندو.

فقرو ٢٤ : هر ڪنهن کي پگهار سان گڏ، وقتي وقتي موڪل ۽ ڪم ڪرڻ جي ڪلاڪن جي مدي طور صحي نيم ذريعي آرام ڪرڻ جو حق به حاصل آهي.

فقرو ٢٥ : هر ڪنهن کي ضروري سماجي خدمت ۽ طبي سهوليت، کاڌو، ڪپڙو، گهر، سان گڏو گڏ هن کي پنهنجي ۽ پنهنجي ڪٽنب جي ڀاتين جي بهتريءَ جي لاءِ صحي زندگيءَ جي معيار رکڻ جو حق حاصل هوندو. ۽ پنهنجي ڪنٽرول کان ٻاهر وارين حالتن ۾ يا ڪنهن بي روزگاريءَ جي ڪنهن ٻئي طريقي سان ڪميءَ ۾، يا وري ٻڍاپي، وڌوا ٿيڻ، معزور ٿيڻ تي، بيماريءَ جي حالت ۾ ۽ بي روزگاريءَ جي حالت ۾ تحفظ جو حق حاصل آهي.

ماءُ ۽ ٻار کي خاص سنڀال ۽ مدد ڏني وڃي. سڀئي ٻار چاهي اُهي جائز آهن يا نا جائز آهن اُنهن کي برابر سماجي تحفظ جو حق حاصل آهي.

هوندو ۽ اُن جي لاءِ قانون ذريعي لاڳو ڪيل نيمن کي مڃڻو پوندو. ۽ جمهوري ۽ عوامي ويهوستا ۽ اخلاق جي گهربل ضرورت کي پورو ڪرڻو هوندو. اهي حق ۽ آزادي متحد جماعت جي اصولن ۽ مقصدن جي خلاف ڪنهن به طرح سان استعمال نه ڪيا ويندا.

فقرو ۳۰ : اِن اعلانيه ۾ بيان ڪيل حقن ۽ آزاديءَ جي ڪنهن به حصي کي ٽوڙڻ مروڙڻ جي ڪنهن به ڪيل ڪم ۽ اُن طرح جي ڪمن ۾ رُڌل ڪنهن به ملڪ، گروپ، ۽ ماڻهوءَ لاءِ اِن اعلانيه جي ڪنهن به حصي کي ڪنهن به طرح سان ان جي وياکيا نه ڪئي ويندي.

ڪاپي رائيٽ ۱۹۹۸ ©
انساني حقن لاءِ متحد جماعت جو هاءِ ڪميشنر آفيس جنيوا،
سوئزرلينڊ.